

PAJKOVCI:

Pajki sodijo med pajkovce, ki so široka skupina členonožcev, v katero v našem širšem okolju prištevamo ščipalce ali škorpijone, pršice med katere sodijo klopi, in pa suhe južine, ki jih najpogosteje zamenjujemo s pajki. Pajkovci so plenilci, vključno s pajki. Pajki so ena prvih in največjih skupin členonožcev, ki so uspešno poselili kopno in so na kopnem približno 400 milijonov let. Skupina je zelo raznolika in samo pajki, kot del velike skupine pajkovcev, obsegajo približno 40000 vrst, kar kaže na njihovo uspešnost. Ljudje, ki so se naselili v njihovo naravno okolje, jih zato najdejo v svojih bivališčih in okolici. Večina pajkovcev živi na kopnem, nekaj pa v sladkih vodah in morjih. Telo imajo sestavljeno iz glavoprsja in zadka. Imajo 6 parov okončin; 4 pare hodilk in 2 para pipalk(pedipalpe in helicere). Dihajo z cevastimi in lisastimi zračnicami.

Pajkovce delimo v 5 skupin:

ŠKORPIJONI ali ŠČIPALCI

PAŠČIPALCI

SUHE JUŽINE

PRŠICE

PAJKI

A) ŠKORPIJONI ali ŠČIPALCI (*Scorpiones*)

Imajo dolge, škarjaste pedipalpe. Na koncu zadka imajo strupno žlezo, ki se končuje z želom.

B) PAŠČIPALCI (*Pseudoscorpiones*)

Veliki so le nekja milimetrov. Imajo enako telesno zgradbo kot škorpijoni, le da nimajo strupenega repa. So nenevarni.

C) SUHE JUŽINE (*Opiliones*)

Zadek in glavoprsje sta povezana med seboj. Imajo dolge in suhe noge.

D) PRŠICE (Acari)

Glavoprsje in zadek sta globoko zarasla med seboj. Imajo dva para pipalk: škarjaste in bodalaste. Pršice nimajo oči. Večina jih živi v prsti. Navadni klop (*Ixodes ricinus*): prenaša virus, ki povzroča meningitis in bakterijo, ki povzroča boreliozo. Preži na svojega gostitelja. S pipalkami se zasidra v kožo in sesa kri.

Človeški srbec (*Acarus siro*): povzroča garjavost. V človeški koži dela rove in povzroča srbenje.

E) PAJKI (Aranae)

So najobsežnejša skupina pajkovcev. Zaradi ozkega zažemka med glavoprsjem in zadkom je telo videti preščipnjeno. Na trebušni strani glavoprsja je šest parov okončin- dva para pipalk in širje pari členkastih nog. Z bodalastim prvim parom pipalk, s helicerami, vbode pajek svojo žrtev. Na koncu helicer je izvodilo strupnih žlez, iz katerih vbrizga svoj充斥 v plen. Nato izloči vanj še prebavne encime. Čez nekaj časaposesa iz njega prebavljeni, utekočinjeni, vsebino. Z drugim parom pipalk, s pedipalpi, ki so daljši in podobni nogam, pajek plen drži. Samci imajo pedipalpa preoblikovana v plodilna organa, s katerima prenesejo semensko tekočino v samico. Na trebušni strani ob koncu zadka imajo pajki predilne bradavice, ki so preobražene zadkove okončine. Skoznje lahko iztisnejo iz predilnih žlez posebno tekočino, ki se na zraku strdi v trdno pajčevinasto nit.

Večina pajkov plete mreže, ne pa vsi. Iz niti delajo zapredok (kokon), kroglast varovalni pajčevinast omot okrog jajčec. Pajkova mreža je iz prepleta številnih tankih niti. Pajek zazna in prepozna svoj plen po tresljajih mreže, ko se žival zaplete vanjo.

Na trebušni strani zadka je par listastih zračnic in dihalnica, ki vodi zrak v cevaste zračnice.

Živčevje je vrvičasta trebušnjača. Na glavoprsju so pretežno širje pari pikčastih oči. Po telesu pajkov so dobro razvite čutilne dlake.

NASPLOŠNO O PAJKIH:

Pajki (znanstveno ime *Araneae*) spadajo v razred pajkovcev. Njihovo nečlenjeno telo sestoji iz glavoprsja in zadka. Na glavoprsju imajo 6 - 8 enostavnih oči in 4 pare nog. Na zadku imajo predilne bradavice, iz katerih se izceja lepljiva tekočina. Le-ta se na zraku strdi v pajčevino. Z njo spletajo mreže različnih oblik.

Pajki veljajo za ene izmed najstarejših živali, a tudi najmanj razumljivih živali. Ti dlakavi lovci so znani po tem, da predejo pajčevinaste niti in imajo strupen ugriz. Poznamo okoli 37000 vrst pajkov, veliko pa jih tudi še nismo odkrili. Za človeka je nevarnih približno 30 vrst. Pajki so zelo koristne živali, saj jejo nadležne žuželke in tako omejujejo njihovo število. Živijo skoraj povsod, v gozdu, puščavi, na travnikih, v jamah in tudi v naših domovih. Nekateri pajki lovijo plen s pomočjo mreže, drugi nanj pletejo skrivališča nanj prežijo kakor tigri. Nekateri pajki celo lovijo ribe, ena od vrst pa živi v zračnem potapljaškem zvonu pod vodo.